

VIRAK 2025 – program med beskrivelser

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE, FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

4.juni

Utforsk sannhet og kritisk tenkning

Spor 1, kl. 10.20

Foredrag – 45 minutter

Foredragsholder: Lars Fr. Svendsen

Lars Fr. H. Svendsen vil dele sine tanker om sannhet, kritisk tenkning, selvrefleksjon og demokrati. Er vi på vei inn i dumhetens gullalder? Vil kunstig intelligens få oss til å tenke mindre? Ingen av oss er frie for dumhet og idioti, men det finnes hjelp å få.

Svendsen inviterer til refleksjon over våre egne tankemønstre og betraktningmåter. Han er både vittig og klarsynt når han dykker ned i filosofihistorien. For hva kjennetegner noen som tenker dumt? Hva vil det si at noen oppfører seg som en idiot? Hva skjer når vi ikke makter å skille klare argumenter fra dumskap og idioti?

Fagbibliotek er frå Venus, folkebibliotek er frå Mars

Spor 1, kl. 11.45

Foredrag – 40 minutter

Foredragsholder: Mariann Schjeide

Institusjon: Høgskulen i Volda

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

Overgangen frå å jobbe i folkebibliotek til fagbibliotek har vore voldsom og omveltande i mitt yrkesaktive liv. Vi som arbeider som bibliotekarar i fag- og folkebibliotek har same grunnutdanning, men det er nesten også alt. Frå å kunne BiblioFil ut og inn, var det å lære seg å bruke Alma som science fiction, som ei ukjent verd med egne kodar og språk for nokre få innvidde. Eg har aldri vore i nærleiken av eit mindre intuitivt brukargrensesnitt. Til dømes «Manage patron services» - er det oppi dagen sjølvforklarande kva det er? Som bibliotekar har det vore mykje meir krevjande fagleg i eit fag- og forskingsbibliotek ved ein høgskule enn i eit folkebibliotek. Spørsmåla vi får er annleis og retta inn mot studieporteføljen høgskulen har. Men eg brukte meir av mitt sjelelege og mentale repertoar i folkebiblioteket. Dei færraste av oss deler yrkeslivet vårt mellom folke- og fagbibliotekbransjen. Det kan ha med følelse av meistring og eit allereie godt nettverk. Det er krevjande å begynne på nytt. Som tidlegare leiar av Norsk Bibliotekforening har eg ei stor kontaktflate i bibliotekNoreg. Men på min første VIRAK-

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

konferanse i 2022 kjente eg på ein rar ting: Utanforskning. Eg såg få kjente fjes. Eg forstod lite eller ingenting av det som blei presentert og snakka om. Då tenkte eg som Obstfelder: "Jeg er visst kommet på feil klode, her er så underlig". Og sett tilbake: Ville eg ha gjort ting annleis i mine seks år som leiar av Norsk Bibliotekforening om eg hadde den kunnskapen om fagbibliotek som eg har i dag etter tre år i bransjen? Ja, ein heil del.

Grader av involvering og ressursbruk i forskningsstøtten til systematiske kunnskapsoppsummeringer

Spor 3, kl. 11.45

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Ingjerd Legreid Ødemark

Institusjon: OsloMET

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

På bibliotekkonferanser som VIRAK, IFLA, Creating Knowledge og IAUTUL kommer trender innen bibliotekenes støtte til forskning til syne. Disse trendene handler om hva bibliotekarene kan jobbe med, men også om hvordan bibliotekarene utfører arbeidet. Ett av temaene, altså hva, har i de siste årene vært arbeid med systematiske kunnskapsoppsummeringer. Når det gjelder hvordan bibliotekarene arbeider med støtte til forskning, har en tydelig trend handlet om større integrering i forskermiljøer og prosjekter, med andre ord en endring fra støtte fra sidelinja til ulike typer partnerskap, og mange vil kjenne igjen varianter som «embedded librarians» og metodepartner.

Bidraget vil se nærmere på disse to fenomenene, altså bibliotekarenes støtte til systematiske kunnskapsoppsummeringer og den økte graden av involvering eller integrering dette har krevd. På den ene siden er stor grad av involvering og høy kvalitet på bibliotekarens arbeid ressurskrevende, og det kan være utfordrende i tider med nedskjæringer. På den annen side er det et arbeid som er viktig og relevant for forskerne, og en reduksjon i tilbudet kan ha uheldige konsekvenser. Presentasjonen vil utforske muligheten til å gradere involveringen og diskutere hvilke konsekvenser dette kan få. Utgangspunktet for utforskningen vil være tre ulike grader av involvering/integrering i dette arbeidet: 1: kursrekke med tilfeldige deltakere, 2: workshoprekke for forskergruppe, og 3: tett involvering med komplett leveranse. Endelig diskuteres de omkostningene og gevinstene den enkelte varianten har.

Mot (gjennom)straumen: Å la bibliotekundervisninga ta tid

Spor 4, kl. 11.45

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Kristoffer Berntsen, Didrik Telle-Wernersen

Institusjon: USN – Universitetet i Sørøst-Noreg

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Det siste året har det vore mange diskusjonar om forfall og elende i høgare utdanning i Noreg. Studentane har vanskelege kår, heiltidsstudenten er daud og visstnok på dårlegare fagleg nivå enn tidlegare. Universitet og høgskular strevar med å skape liv på campus, samstundes som dei tilbyr stadig nye samling- og nettbaserte deltidsutdanningar, gjerne retta mot vaksne i jobb.

Midt oppi det heile er vi to universitetsbibliotekar som over lengre tid har kjent på frustrasjon og rådville knytt til vår undervisning – ofte tenkt på som undervisning i det utbruka omgrepet “informasjonskompetanse”. Hausten 2024 bestemte vi oss for å forsøke å gjere noko med dette. Korleis kan vi kome forbi diskursen som pregar dagens høgare utdanning? Korleis kan vi avmekanisere undervisinga og gjere ho meir meningsfull – ikkje minst for oss sjølve? Korleis kan vi roe ned og skap tid og rom i den vesle undervisingstida vi typisk er gitt?

Inspirert av omgrepet “slow librarianship” vil presentasjonen legge fram tankar frå eit pågåande artikkelarbeid om desse temaa og rapportere frå erfaringar med undervisningsopplegg gjennomført i studieåret 24/25. Vi vil ta opp tema som akademisk lesing, studentførebuing til timen, studentaktivisering og dialog med emneansvarlege.

Oversiktsartikler på økonomi- og ledelsesfeltet: kilder, metoder og bibliotekarkompetanse

Spor 3, kl. 12.10

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Didrik Telle-Wernersen

Institusjon: USN - Universitetet i Sørøst-Norge

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

En oversiktsartikkel vil som regel ha et bredt utvalg av søkekilder som utgangspunkt, ettersom målet gjerne vil være å finne alt som er av forskning som kan belyse det aktuelle forskningsspørsmålet. I økonomi- og ledelsesfeltet finnes det imidlertid eksempler på en mer tidsskrift-dreven tilnærming, der kildetilfanget er snevret inn til et begrenset utvalg tidsskrifter. Som oftest vil dette være basert på rangeringslister eller «journal rankings». Presentasjonen vil ta for seg kjennetegn ved slike oversiktsartikler og peke på styrker og svakheter ved denne fremgangsmåten, sammenlignet med mer tradisjonelle metoder for kunnskapsoppsummering. Ved hjelp av en praktisk case skal presentasjonen forsøke å gi noen svar på hvordan bibliotekarkompetanse kan bidra til å øke kvaliteten og fullstendighet i gjenfinningen i slike oversiktsartikler.

En ny modell for undervisning i informasjonskompetanse og akademisk skriving

Spor 4, kl. 12.10

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Helene N. Andreassen

Institusjon: UiT – Norges arktiske universitet

Andre foredragsholdere: Torstein Låg, UiT

Tema: Studenten, Fremtida, Samfunnet

Beskrivelse:

(Denne beskrivelsen er under arbeid og kan bli endret.)

I forbindelse med en gjennomgang av studieporteføljen ved UiT Norges arktiske universitet har det blitt vedtatt at alle disiplinfagstudenter skal gjennomgå obligatorisk undervisning i informasjonskompetanse og akademisk skriving. Universitetsbiblioteket har fått oppgaven med å utforme dette undervisningstilbudet.

I foredraget ønsker vi å presentere dette arbeidet, som skal implementeres ved institusjonen høsten 2025. Vi vil gjennomgå bakgrunnen og de litt spesielle omstendighetene for prosjektet, tidslinjen, samt vår filosofi og våre arbeidsmetoder.

I foredraget vil vi redegjøre for bestanddelene i og integreringen av undervisningsopplegget. Det består av to digitale selvstudiumskomponenter pluss forslag til synkrone lærings- og vurderingsaktiviteter som skal kunne tilpasses det enkelte studieprogrammet. Det hele skal tilsvare ca. 70 studentarbeidstimer.

I arbeidet med utviklingen av den obligatoriske undervisningen har vi vært spesielt opptatte av spenningen mellom det generiske og det disiplinspesifikke, spenningen mellom minskende ressurser og økende etterspørsel, samt spenningen mellom det stabile og grunnleggende ved informasjonskompetanse og akademisk skriving, og det som er flyktig og i rask endring (f.eks. nye teknologier og verktøy).

Vi håper at denne nye modellen, som kombinerer generelle asynkrone selvstudiumskomponenter og disiplintilpasset undervisning gjennomført av studieprogrammene selv, treffer den rette balansen mellom disse spenningsmomentene.

Samarbeid om kompetanseutvikling for det moderne informasjonssamfunnet: UH-bibliotek + folkebibliotek = sant

Spor 1, kl. 13.30

Foredrag – 40 minutter

Foredragsholder: Linn Kristine Kristensen, Trine Remvik, Birgit Müller-Nilsen

Institusjon: OsloMET

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Målet med denne presentasjonen er å gi en oversikt over prosjektet *Kompetanseløft for formidling av forskningsbasert kunnskap i folkebibliotek (2023-2025)*, og hvordan samarbeid innad i biblioteksektoren kan bidra til et felles kompetanseløft som gagnar både bibliotekarer og bibliotekbrukere i et informasjonssamfunn som er i stadig endring.

Prosjektet er et samarbeid mellom Universitetsbiblioteket OsloMet, fylkesbibliotekene og Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag, med bidrag fra flere UH-bibliotek. Prosjektet har støtte fra Nasjonalbiblioteket, og målet er å bidra til livslang læring, demokrati og folkeopplysning ved å stimulere til økt bruk av forskningsbasert kunnskap i folkebibliotek, styrke folkebibliotekene som studiested, styrke kompetansen blant folkebibliotekansatte og styrke samarbeidet mellom UH-bibliotek og folkebibliotek. Prosjektet tilbyr en formell og en uformell vei til kompetanseheving: en videreutdanning i åpen forskning og vitenskapelig kommunikasjon på 10 studiepoeng, og fylkesvise regionale workshoper om formidling av ulike typer forskningsbasert kunnskap og åpen forskning.

Etter 14 regionale workshoper og en runde med videreutdanning har vi førstehånds erfaring med samarbeid om kunnskapsformidling i sektoren. I tillegg til egne erfaringer vil vi belyse hvorvidt prosjektet har ført til endret praksis i utvalgte folkebibliotek per nå, og hva som kan være veien videre.

Vi møter studentene der de bor! Universitetsbiblioteket og Studieverkstedet samarbeider i bydel Holmlia.

Spør 1, kl. 14.20

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Ingunn Margrete Nilsen, Trine Remvik

Institusjon: OsloMET

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

OsloMet er et universitet med en høy andel studenter med norsk som andrespråk og Holmlia er en bydel med høy tetthet av innbyggere med ulik språklig bakgrunn.

Biblioteket fikk en åpen invitasjon om samarbeid fra Mette Tolefsrud, prosjektleder på OsloMet Holmlia. Holmlia er en del av byen hvor universiteter er lite synlige og det jobbes for å bringe universitetet ut til innbyggerne og innbyggerne inn på universitetet.

Vi kommer fra Universitetsbiblioteket og Studieverkstedet og tenkte at i en bydel hvor samarbeid på tvers blir vektlagt, ville vi prøve det samme. Vi har samarbeidet for å få til et enhetlig tilbud til studentene. Vi har en hypotese om at ved å tilpasse aktiviteten til studentgruppen med tilhørighet til bydelen, vil vi nå flere og bredere. Så langt har vi fått bekreftet dette.

Vi startet med «Full Pakke» - et søke og skrivekurs åpent for alle for studenter i innspurten av semesteret i april 2024. Høsten 2024 inviterte og «spisset» vi neste workshop ved å spesielt invitere studenter med utfordringer med sitt norsk som andrespråk.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Vi ønsker å dele erfaringene fra samarbeidet så langt og videre planer for 2025, hvor vi også vil videreutvikle et tilbud med drop-in veiledning.

Bibliotekets kildeopplæring som obligatorisk kurs i studieplanen

Spør 2, kl. 13.30

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Oda M. Mjelde, Anne-Cathrine Børke Overskott

Institusjon: INN – Universitetet i Innlandet

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Universitetet i Innlandet er en flercampusinstitusjon med ca. 15 000 studenter fordelt på seks undervisningssteder. I tillegg er det mange nett- og desentrale studier med studenter rundt omkring i Norge. For å møte behovet for et undervisningstilbud innen kildebruk har Universitetsbiblioteket gjennom de siste årene utviklet en felles, åpen læringssti om temaene kildekritikk og informasjonskompetanse, referanseteknikk og akademisk redelighet.

Vi ønsker å presentere hvordan den åpne læringsstien i Kilder & Kildebruk utviklet seg til å bli et obligatorisk kildekurs for lærerstudenter ved Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk. Vi gir også en kort presentasjon av læringsstien og litt tall og statistikk.

Nye tider, nye tiltak: Hvordan digitale kurs kan møte behovene til dagens og fremtidens studenter

Spør 2, kl. 13.55

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Ida Magnhild Okkenhaug Haug, Søgner Gjerløy Sundbø

Institusjon: Nord universitet

Tema: Studenten, Fremtida

Beskrivelse:

Universitetsbiblioteket planla og gjennomførte høsten 2024 en omfattende rekke digitale kurs. Kursene rettet seg mot studenter og fagansatte, og dekket emner som akademisk skriving, referansebehandling, kildekritikk, litteratursøk i ulike databaser, samt systematiske søk. På de to første kursene alene fikk vi over 600 påmeldte, og tilbakemeldinger fra kursdeltakerne viste tydelig at tilbudet var etterspurt.

I dette foredraget diskuterer vi om digitale kurs kan bidra til et mer fleksibelt og likeverdig opplæringstilbud fra universitetsbiblioteket ved Nord universitet, og hvordan digitale kurs kan møte behovene til dagens og fremtidens studenter.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Fra «one-shot»-undervisning til læringsstøttende praksis: Åpen kurspakke i akademiske ferdigheter

Spør 2, kl. 14.20

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Hannah Tischmann og Ragnhild Lunde

Institusjon: UiS - Universitetet i Stavanger

Beskrivelse:

Universitetsbiblioteket planla og gjennomførte høsten 2024 en omfattende rekke digitale kurs. Kursene rettet seg mot studenter og fagansatte, og dekket emner som akademisk skriving, referansehandtering, kildekritikk, litteratursøk i ulike databaser, samt systematiske søk. På de to første kursene alene fikk vi over 600 påmeldte, og tilbakemeldinger fra kursdeltakerne viste tydelig at tilbudet var etterspurt.

I dette foredraget diskuterer vi om digitale kurs kan bidra til et mer fleksibelt og likeverdig opplæringstilbud fra universitetsbiblioteket ved Nord universitet, og hvordan digitale kurs kan møte behovene til dagens og fremtidens studenter.

Mange studenter opplever at de ikke er studieforbereid og at akademisk skriving er utfordrende. Det å sosialisere nye studenter inn i fagets språk og skrivetradisjoner er primært fagmiljøenes ansvar. Bibliotekene har i varierende grad også påtatt seg «ansvar» for skriveundervisning bestilt av faglærere, og skrivesentre – ofte tilknyttet norske universitets- og høgskolebiblioteker – som har vokst frem for å kunne møte studentenes individuelle veiledningsbehov.

Ved UiS økte etterspørselen i form av «one-shot»-undervisningsopplegg om akademisk skriving fra A til Å uten at Universitetsbibliotekets ressurser økte. Vi erfarte at skriveundervisningen var frakoblet den faglige (skrive)opplæringen. Samtidig prøvde vi å gjøre undervisningen så faglig relevant som mulig, som igjen medførte uforsvarlig tidsbruk som ikke er bærekraftig for framtiden.

For å ivareta bibliotekets mandat om å ha et støttetilbud for alle, la vi om til en åpen kurspakke med korte grunnleggende kurs for førsteårsstudenter og workshoper for erfarne studenter med fordypning og progresjon. Kurspakken retter seg mot studenter som ønsker repetisjon og øvelse i tillegg til opplæringen fra faglærere. Variasjonen i undervisningsformatet og valgmuligheten treffer ulike studentgrupper og bidrar til økt læring. Våre refleksjoner og erfaringer rundt omleggingen for å legge til rette for læring for framtidens studenter ønsker vi å presentere for bibliotekkollegaer på VIRAK.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Workshop: Samarbeid med forskere om kunnskapsoppsummeringer: utfordringer og muligheter

Spør 3, kl. 13.30

Workshop – 70 minutter

Foredragsholder: BISON Arbeidsgruppe

Andre foredragsholdere: Elin Opheim, Universitetet i Innlandet; Marte Ødegaard, Universitetet i Oslo; Malene W. Gundersen, OsloMet; Kjell Erik Johnsen, Høgskolen i Østfold; Vibeke Saltveit, Universitetet i Sørøst-Norge; Magnus Rom Jensen, NTNU; Kjersti Dahlskås Urnes, PolitiHøgskolen; Johanne Longva, Universitetet i Oslo; Ingjerd Legreid Ødemark, OsloMet

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Mange høgskole- og universitetsbibliotek tilbyr systematiske søk som en del av sitt tilbud innen forskningsstøtte. I arbeid med kunnskapsoppsummeringer jobber bibliotekarer tett sammen med enkeltforskere eller forskergrupper, og bibliotekar kan være veileder eller utfører.

Krav til metode for gjennomføring og rapportering av kunnskapsoppsummeringer begynner å bli bedre kjent blant forskere. Samarbeid mellom bibliotekar og forsker er en god arena for synliggjøring av vår metode- og søkekompetanse. Likevel møter bibliotekarer forventninger som ikke kan innfris, ønske om endringer som ikke er i tråd med metodelitteratur, rapportering som omgår retningslinjer og at søkestrategier brukes i andre sammenhenger enn det de er utviklet for.

Gjennom verdens kafé-metoden ønsker vi å diskutere muligheter og utfordringer bibliotekarer kan møte i arbeidet med systematiske søk, og hvordan vi best kan håndtere dem. Denne metoden involverer deltagere, utforsker gjennom spørsmål og gir rom for å diskutere idéer og forslag til løsning. Grupper med deltagere sirkulerer mellom bord hvor det stilles ulike spørsmål, og hvert bord har en kafévert som igangsetter diskusjonen. Kafévertene oppsummerer til slutt i plenum, og alle deltagerne diskuterer sammenhenger, innsikter og hva vi kan lære. For BISON er det en tilleggsverdi at metoden åpner for relasjonsbygging.

Workshop: Når KI endrer spillereglene: Bibliotekarer i førerretet for læring

Spør 4, kl. 13.30

Workshop – 70 minutter

Foredragsholder: NANUB - Nasjonalt nettverk for undervisningsutvikling i bibliotek i høyere utdanning

Andre foredragsholdere: Katrine Petra Fossum (INN), Pål Steiner (UiB), Torstein Låt (UiT), Bettina Ludwig (NMBU), Idunn Bøyum (OsloMET)

Beskrivelse:

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

KI har endret mange studenters arbeidshverdag, og studenter møter til vår undervisning med nye studievaner. Hvordan ivaretar vi læring og bygging av informasjonskompetanse i denne nye virkeligheten?

I verkstedet vil vi ta utgangspunkt i en endret veilednings- og undervisningshverdag, og lete etter konkrete løsninger på utfordringer i bibliotekenes undervisningspraksis. Hvordan kan vi legge til rette for læring og kritisk refleksjon gjennom skrive-, lese- og søkeprosesser i en virkelighet hvor KI-verktøy kan gjøre arbeidet mer effektivt for studenten? Og er slike «langsomme» læringsprosesser fremdeles nødvendig?

Vi vil organisere et gruppearbeid med en case som diskuteres fra fire ulike vinkler før det blir avrundet med en oppsummering hvor gruppene deler med hverandre.

Resultatet av gruppearbeidet vil bli fremstilt i en poster og presentert i ettertid.

NANUB er et nasjonalt nettverk for undervisende bibliotekarer. Alle som jobber i UH-sektoren er velkomne i nettverkets arbeid for deling av erfaringer og kontakter. Formålet med dette verkstedet er å bidra til en felles forståelse for vår nye veilednings- og undervisningsvirkelighet og gi hverandre ideer og konkrete tips til egen undervisnings- og veiledningspraksis.

Bibliotekbesøk USN Universitetsbiblioteket campus Drammen og Drammensbiblioteket

Kl. 13.25 Oppmøte utenfor hotellet hvis du vil gå sammen til Papirbredden 1 (ca. 15 minutters gange)

Kl. 13.45: Foredrag og bibliotekbesøk - 55 minutter

Sted Papirbredden 1, Grønland 58, Drammen – scenen i 2. etasje på Drammensbiblioteket

Foredragsholdere: Ellen Hermanrud, Universitetet i Sørøst-Norge, Martin Nordli,

Drammensbiblioteket, Merethe Roos, Universitetet i Sørøst-Norge

Beskrivelse:

13.45: Velkommen til USN Universitetsbiblioteket campus Drammen, ved Ellen Hermanrud

13.50: Samarbeid som gir innbyggerne tilgang til forskning og ressurser fra Universitetet v/Martin Nordli, Drammensbiblioteket

14.00 Lørdagsuniversitetet – samarbeid om forskningsformidling v/prof. Merethe Roos, Universitetet i Sørøst-Norge

14.20 Bibliotekbesøk – fri vandring på Drammensbiblioteket og USN-biblioteket, campus Drammen

Kl. 14.40 Gå tilbake til hotellet (ca. 15 minutter)

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Biblioteket som nøkkelressurs: fra videregående til høyere utdanning

Spor 2, kl. 15.10

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Annelin Saxhaug Aatangen, Samantha Nysted - Høgskolen i Østfold

Institusjon: HiØ - Høgskolen i Østfold

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Biblioteket ved Høgskolen i Østfold har bygget opp en innføring i akademisk skriving og bruk av kunstig intelligens knyttet til studier, og har gjennom flere semestre videreutviklet dette. Målgruppen er elever i videregående skoler, som blir invitert til Høgskolen for å møte biblioteket og bibliotekarene. Målet er å øke kjennskap til biblioteket som verktøy, redusere frafall i videregående skole og forberede elever på akademiske studier.

Prosjektet bygger på et samarbeidsprosjekt med bibliotekene i videregående skoler og folkebibliotek i Østfold, hvor resultatene fra de innledende besøkene var oppløftende: 85% av elevene ønsker å ta høyere utdanning, over 60% fikk økt kunnskap om bibliotekets tjenester og 70% rapporterte bedre forståelse for kildebruk. Siste år inkluderte vi på forespørsel også en innføring i bruk av kunstig intelligens i akademisk skriving.

Prosjektet demonstrerer bibliotekets potensial som nøkkelressurs og brobygger mellom utdanningsnivåer. Det viser hvordan tidlig eksponering for akademiske ressurser og ferdigheter kan motivere elever og lette overgangen til høyere utdanning.

Arbeidet med Holbergprisen i skolen: Hva elevenes perspektiver og praksis avdekket om skolens opplæring i kildekritikk og kildehåndtering

Spor 2, kl. 15.35

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Anne Brit Ingholm

Institusjon: Mailand Videregående Skole

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Anne Brit Ingholm, skolebibliotekar ved Mailand videregående skole i Akershus, mottok lærerprisen i "Holberg i skolen" i 2023 for sin rapport: «Jeg tror lærerne bryr seg om hvilke kilder vi bruker, men de pleier ikke å si noe om det.» Rapporten undersøkte hvordan avgangselevne ved skolen oppfattet opplæringen i kildekritikk og kildeføring, samt hvordan de valgte ut og refererte til kilder i egne oppgaver. Funnene kan bidra til økt bevissthet rundt elevenes kildebruk og viktigheten av tydelig veiledning.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

For førsteårsstudentene

Spor 2, kl. 16.15

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Eystein Gullbekk, Kristian Drøsshaug Fredrik Løken, Hilde Hem

Institusjon: UiO – Universitetet i Oslo

Tema: Studenten

Beskrivelse:

«Alle andre får det til, unntatt meg» sier førsteårsstudentene når vi intervjuer dem. Overgangen fra videregående skole til høyere utdanning er krevende for mange studenter, og et sentralt funn i vårt prosjekt er at utviklingen av grunnleggende akademiske ferdigheter henger sammen med studentenes opplevelse av sosial trygghet og akademisk tilhørighet.

Det er mye som skiller seg fra hverdagen på videregående: Hvordan leser man et omfattende pensum? Hvordan skriver man akademisk? Hvordan mestrer man ulike eksamensformer? Og hvordan finner man seg sosialt til rette? Gjennom UX-metodikk har vi kommet tett på studentenes erfaringer, blant annet ved å la studentene tegne og illustrere første studieår for deretter å ha gruppesamtaler om illustrasjonene. Materialet la vi til grunn for skisser til tilbud som siden er diskutert og pilotert med studenter og ulike fagmiljøer. Arbeidet danner nå grunnlaget for en modell for bibliotekets tilbud til førsteårsstudenter.

Vi gir et innblikk i studentenes erfaringer og presenterer vår modell for bibliotekets tilbud: Korte undervisningsmoduler kvalitetssikret av fagpersoner, men designet og undervist sammen med studenter. Modulene bygger på eksisterende tilbud, men rommer også nye. De tilbys med hensyn til nøkkelhendelser som studiestart og eksamen, samt arrangementer fra biblioteket for å styrke studentenes selvtillit. Vi adresserer også kommunikasjon og koordinering som utfordringer for å formidle bibliotekets tilbud på en god måte.

“Se lyset gjennom tunnelen”: om digitalt kurs i studieteknikk og arbeidsmetoder for ferske studenter ved TN-fakultetet, UiS.

Spor 2, kl. 16.40

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Håkon Magne Bjerkan, Kari Østerli Frafjord

Institusjon: UiS – Universitetet i Stavanger

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Universitetsbiblioteket i Stavanger har, sammen med ansatte ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultetet ved UiS, utarbeidet et kurs i studieteknikk og arbeidsmetoder for helt nye studenter ved fakultetet. Målet med kurset er å lette overgangen mellom videregående skole og universitetet, og sikre at studieprogrammene følger “Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning”. Kurset skal bidra til å hindre frafall første studieår, øke

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

arbeidslivsrelevansen og bedre sosial tilhørighet.

Vi laget et interaktivt digitalt kurs i to trinn med tekst, bilder, videosnutter og avsluttende quiz i Canvas. Omtrentlig gjennomføringstid er 2 timer per trinn.

- Del 1 handler om studieteknikker, motivasjon, planlegging, konsentrasjon og gruppearbeid.

- Del 2 handler om rapportskrivning, presentasjonsteknikk og kildekritikk.

I 2023 inngikk den 1. delen av kurset som en obligatorisk øving i emnet «DAT120 Grunnleggende programmering». Fra høsten 2024 er kurset lagt inn i alle bachelorprogram ved TN som obligatorisk 0-studiepoengsemne.

Kurset har fått gode tilbakemeldinger, særlig fra dem som har kommet rett fra videregående skole og som syntes det har vært et stort sprang fra å være elev til å bli student mht. tempo og mengde arbeid.

I presentasjonen vil vi vise innholdet i kurset og dele erfaringer fra arbeidet.

Verktøy for kunnskapsoppsummeringer: vurdering og refleksjoner

Spør 4, kl. 15.10

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Therese Skagen, Marianne Nesbjørg Tvedt, Gøril Tvedten Jorem

Institusjon: HVL - Høgskulen på Vestlandet

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Biblioteket gir veiledning av studenter og ansatte med å utføre systematiske kunnskapsoppsummeringer, «systematic reviews». I tillegg til brukerstøtte, bidrar biblioteket med anskaffelsen av programvare for forskere og studenter.

Høgskulen på Vestlandet hadde flere forskjellige programvarer med ulike utfordringer. I 2024-2025 har Biblioteket gjort en sammenligning av verktøy for systematiske kunnskapsoppsummeringer i samarbeid med fagmiljøet for kunnskapsbasert praksis.

Vi ønsket å avklare:

- Kan en programvare dekke behovene på tvers av fagmiljø og brukergrupper?
- Hvilke kriterier skal vi bruke for å vurdere verktøyene?
- Hvordan bør vurderings- og anskaffelsesprosessene gjennomføres?
- Hvem bør involveres?

Fremgangsmåte:

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

1. Et systematisk søk etter vitenskapelige artikler er utført. Dette legger grunnlag for hvilke programvare vi skal vurdere, og hvilke kriterier vi skal vurdere dem etter.
2. Programvarens funksjonalitet er vurdert etter utvalgte kriterier. Hvert av programmene vurderes av to bibliotekarer med erfaring fra arbeidet med systematiske oversikter. Gjennomgangen legger grunnlag for en liste over hvilke programmer som er aktuelle for de ulike brukergruppene.
3. En brukerundersøkelse blant fagansatte og bibliotekarer. Resultatene fra undersøkelsen vil bidra til et bedre beslutningsgrunnlag. Konklusjoner fra arbeidet forventes innen første kvartal 2025.

Kommunikasjon og visualisering som nøkkel til fremtidens forskning

Spør 4, kl. 15.35

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Elisa Pierfederici

Institusjon: UiO – Universitetet i Oslo

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

I fremtidens forskningslandskap er evnen til å kommunisere, visualisere og presentere avgjørende. Økende krav om at vitenskap skal være tilgjengelig og forståelig for et bredt publikum utfordrer forskere til å utvikle ferdigheter utover tradisjonell akademisk ekspertise, inkludert kommunikasjon, visualisering og presentasjonsteknikker. Vitenskapelig formidling blir stadig mer visuell. Diagrammer, infografikk og interaktive visualiseringer er essensielle for å formidle komplekse data og teorier på en engasjerende måte. Disse teknikkene, sammen med effektiv kommunikasjon, ikke bare opplyser publikum, men også påvirker beslutningstakere og styrker politikkutforming. De er også avgjørende for å sikre finansiering ved å gjøre forskningen mer forståelig og vise dens relevans. Fagbibliotekenes rolle som støtte for forskere blir derfor stadig viktigere. Bibliotekarer kan utstyre forskere med nødvendige verktøy for å overføre data til innsikt.

Arbeidsflyt i søkeoppdrag til søknader: Nye ideer gjennom samarbeid

Spør 4, kl. 16.15

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Karianne D. Hagen, Elin Opheim

Institusjon: INN - Universitetet i Innlandet

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Forskerstøtteklyngen ved Universitetet i Innlandet samarbeider for å øke antall og kvalitet på søknader om ekstern finansiering. Biblioteket har gjennom arbeidet i klyngen fått nye ideer til hvordan vi gjennomfører søk til søknader.

Forskningsrådgiverne som veileder forskere i søknadsprosessen er tydelige på behovet for en grundig kartlegging av kunnskapsstatus og oppfordrer til å involvere biblioteket tidlig i prosessen. Dette bevisstgjorde oss på behovet for en strategisk tilnærming til denne type søkeoppdrag.

Kartlegging av kunnskapsstatus krever ulike tilnærminger ut ifra når i søknadsprosessen vi involveres. For lettere å kunne identifisere korrekt tilnærming, har vi utarbeidet et flytskjema som beskriver ulike innfallsvinkler og hva som skal inkluderes i søk med utgangspunkt i en dynamisk ressurspyramide. Denne består av de verktøyene forskeren og vi bruker for å kartlegge kunnskapsstatusen, og tydeliggjør hvem som har ansvar for hva i kartleggingen. Eksempelvis vil en søknad i idéfasen kreve en mindre grundig kartlegging med søk i færre ressurser enn en som har fått klarsignal til å videreutvikle en søknadsidé.

For alle søkeoppdrag har vi utarbeidet maler for arbeidsdokumentasjon som sendes bestiller ved ferdigstilling.

Bibliotekarer bak overskriftene

Spør 4, kl. 16.40

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Maria Fyhn, Hanne Vollen

Institusjon: OsloMET

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

Hvordan kan biblioteket fremme kritisk tenkning? Universitetsbiblioteket OsloMet har vært involvert i prosjektet “Bak Overskriftene”, som igjen stammer fra det internasjonale prosjektet «Informed Health Choices» (IHC). Formålet til prosjektet har vært å formidle prinsipper innenfor kildekritikk til studenter og samfunnet for øvrig.

Bibliotekets bidrag inn i prosjektet har vært å lage læringsressurser om kritisk tenkning. Vi presenterer vårt arbeid med å etablere et fysisk område i biblioteket der studentene kan utforske taktile læringsressurser som artikkelfisking, KBP-kortspill, og kildekritikk-jenga. Prosjektet har også produsert filmer, podcast og spill, som er tilgjengelig på skjermer i biblioteket.

Vi vil vise hvordan vi har laget ulike ressurser for å skape læring knyttet til kritisk tenkning, litteratursøk og kunnskapsbasert praksis. Prosjektets ressurser er åpent tilgjengelig for gjenbruk. Målet er å legge til rette for at befolkningen skal være bedre rustet i møte med helsepåstander i hverdagen.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Workshop HumHub – ei digital plattform for samarbeid om kompetanse på data- og kunnskapsforvaltning i Noreg

Spor 3, kl. 15.10

Workshop – 70 minutter

Foredragsholdere: Philipp Conzett, Norges Arktiske Universitet (UiT), Svein Høier (NTNU), Leif Longva (UiT), Fredrik Sahlström (NTNU)

Beskrivelse:

Temaet for denne workshopen er nasjonalt samarbeid om kompetanse på data- og kunnskapsforvaltning. Denne typen kompetanse er spesielt viktig for å kunna tilby forskingstøttetenester, som i aukande grad er ein sentral del av verksemda til UH-bibliotek. Særleg for mindre institusjonar kan det vera utfordrande å utvikla og tilby fullgode støttetenester.

UH-bibliotek har over fleire år samarbeidd om DataverseNO, som er eit nasjonalt arkiv for forskingsdata, og under paraplyen til den norske noden av Research Data Alliance (RDA) samarbeider vi om promotering av og opplæring i open vitskap retta mot forskarar. Derimot har vi opplevd at det ligg eit større uforløyst potensial til ei meir heilskapleg tilnærming til samarbeid om støttetenester langs fleire aksar. Det gjeld til dømes

- 1) samarbeid langs dei ulike fasane i livsløpet til forskingsprosjekt
- 2) samarbeid på tvers av forskingssektorar (UH, institutt, helse)
- 3) samarbeid også med andre sektorar, til dømes om forvaltning og deling av andre typar offentlege data og kunnskapsressursar

På denne workshopen skal vi fordjupa oss i korleis ei felles digital sosialt nettverksplattform (HumHub) kan hjelpa oss med å samarbeida meir effektivt om kompetanseheving og kunnskapsdeling.

Personvern på tvers

Spor 3, kl. 16.40

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Ane Møller Gabrielsen

Institusjon: NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

I skjæringspunktet mellom FAIR og GDPR finner vi forskningsprosjektene med persondata. Datamateriale med personopplysninger må ofte deles med ulike aktører underveis i prosjektet, og ofte er det også ønskelig å kunne dele og gjenbruke materialet senere. Her er det mange faktorer som spiller inn, og mye planlegging må til for å sikre at forskningsdata med personopplysninger behandles og deles på en forsvarlig og lovlig måte. For å kunne gi råd til og veilede forskere og studenter, kreves det derfor kompetanse både innenfor

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

forskningsdatahåndtering, etikk, IT, informasjonssikkerhet og juss i tillegg til kjennskap til ulike typer data og fagfelt.

Ved NTNU har Forskningsdatahjelpen svært gode erfaringer med å etablere nettverk på tvers av avdelinger, seksjoner og fag, og svarer ut komplekse problemstillinger gjennom ukentlige møter med blant annet personvernombud, jurister, IT-ansatte og forskningsrådgivere. Denne presentasjonen forteller hvordan vi har gått fram, hvilke saker vi støter på, og hvordan denne typen samarbeid gjør det enklere både å skape mer bevissthet og kompetanse rundt personvern i organisasjonen, og å identifisere behov for infrastruktur og verktøy som gjør godt personvern i forskning enklere å gjennomføre i praksis.

NTNU Universitetsbiblioteket – Konsepter som verktøy i transformasjon av bibliotek

Spør 4, kl. 15.10

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Anne L. Lorange, Gro Anita Mortensen, Una Ersdal

Institusjon: NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Andre foredragsholdere:

Tema: Fremtiden

Beskrivelse:

NTNU Universitetsbiblioteket (NTNU UB) står midt i en omfattende endring av den fysiske bibliotekstrukturen. Rektor har vedtatt at dagens 14 bibliotekenheter skal reduseres til 7. For å kunne ta gode, strategiske beslutninger har vi kartlagt bruk, analysert trender – og utviklet konsepter for framtidige bibliotek tjenester. Disse konseptene har vært sentrale i prosessen: De ga utvalget en metodikk og et verktøy for å vurdere og foreslå ny struktur. Ved NTNU UB bruker vi dem aktivt for å skalere tjenester og prioritere utviklingsarbeid.

I innlegget deler vi hvordan vi har involvert hele organisasjonen gjennom medvirkningsprosesser i dette arbeidet, og hvordan konseptene har gitt et felles språk og retning i en krevende omstillingsfase. Vi vil også løfte fram hvordan vi nå arbeider videre med å definere felles kjennetegn for fremtidens bibliotek – samtidig som vi utforsker hvordan hvert enkelt bibliotek kan utvikles til å bli et sted med tydelig egenart og attraktivitet for brukerne.

Inspirasjon for læring - Et nytt konsept for bibliotekrommet

Spør 1, kl. 15.35

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Hege Undem Store, Gry Bettina Moxnes

Institusjon: OsloMET

Tema: Fremtiden

Beskrivelse:

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Hva slags sted ønsker vi at universitetsbiblioteket skal være? Dette var ett av hovedspørsmålene da vi skulle planlegge for en større oppgradering av de fysiske bibliotekene på campus.

Bibliotekene trengte oppussing, studentene trengte flere og bedre leseplasser, og universitetet ønsket å styrke studiemiljøet og skape et mer levende campus.

I denne presentasjonen vil vi beskrive prosessen med å tenke nytt og redesigne det eksisterende bibliotekrommet, og de ulike metodene og verktøyene som ble brukt.

Arkitekter, studenter og bibliotekarer jobbet sammen for å utvikle et konsept for det nye universitetsbiblioteket. Konseptdesignet la føringer for flyt, arealdisponering, og uttrykk og atmosfære i biblioteket. Den store boksamlingen ble kraftig redusert for å skape rom for både aktivitet og konsentrasjon.

Vi vil også komme inn på hva vi gjorde da ting ikke gikk som planlagt, hvordan vi omstilte oss, og hvordan et godt utviklet konsept kan vise seg å være redningen.

Det overordnede målet var å skape et inkluderende og inspirerende læringsmiljø. Å involvere studentene i planleggingen var avgjørende for at prosjektet skulle bli vellykket.

En dobling av besøkstall allerede fra første uke etter åpning forteller oss at prosjektet så langt har vært en suksess.

En tryggere skranke

Spør 1, kl. 16.15

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Gro-Anita Mortensen, Jorunn Alstad

Institusjon: NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

NTNU Universitetsbiblioteket (UB) har rundt 1,4 millioner besøk i biblioteket i året. Bibliotekene skal være et tryggest mulig sted for oss som jobber her, men også for brukerne våre som er studenter, ansatte og besøkende ved NTNU.

Sikkerhet og det å forebygge vold, trusler og trakassering er noe vi må ta alvor. Det betyr at det må jobbes systematisk for å øke vår evne til å håndtere ulike situasjoner og forebygge alvorlige hendelser.

Vi ønsker å dele våre erfaringer fra å jobbe med risikovurdering av alle bibliotekene våre. Bakgrunnen var en del alvorlige saker som vi relaterte oss til nasjonal knyttet til alvorlig vold, men også konkrete hendelser ved NTNU UB. I forlengelsen av det har vi iverksatt øvelser, og systematisert arbeidet med tryggere bibliotek.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Shut up and write som "spaces of wellbeing" i et campusbibliotek

Spor 1, kl. 16.40

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Inger Beate Nylund, Randolph Mariano

Institusjon: INN - Universitetet i Innlandet

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Universitetsbiblioteket i Innlandet har hatt Shut up and write som et pilotprosjekt for stipendiater på campus Lillehammer høsten 2024. Motivasjonen vår var å tilrettelegge for skrivning i et sosialt miljø i biblioteklokalene. Presentasjonen vil belyse våre erfaringer med vekt på to temaer: bruk av biblioteklokaler på en ny måte, og skape en sosial møteplass og et fellesskap for stipendiater. Vi bruker begrepet "spaces of wellbeing" (Beasy et al., 2020) for å forklare hvordan vi planla og gjennomførte Shut up and write.

Shut up and write oppsto i San Francisco i 2007 av en gruppe skjønnlitterære forfattere som ønsket å samles på café for å øke sin skriveproduksjon. Denne skrivebevegelsen er et lavterskeltilbud uten kritikk eller oppgaver, som senere har spredt seg til akademiske miljøer. (Mewburn et al., 2014) Shut up and write skulle være preget av uformell læring blant deltakerne, i motsetning til mer formelle skrivetiltak. Mer forskning er nødvendig for å undersøke hvordan Shut up and write kan støtte "spaces of wellbeing" og uformell læring i framtidens universitets- og høgskolebibliotek.

5.juni

Makt og kunnskap i KI-alderen Bibliotekets rolle i et kommersielt drevet teknologilandskap

Spor 1, kl. 09.00

Hovedforedrag – 45 minutter

Foredragsholder Leticia Antunes Nogueira

Institusjon: NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Beskrivelse:

Hvordan bevare bibliotekenes posisjon som uavhengige kunnskapsinstitusjoner i et teknologilandskap styrt av kommersielle interesser? I en tid hvor kunstig intelligens radikalt kan endre måten kunnskap produseres, formidles og brukes på, stilles det nye krav til dagens bibliotekansatte. Med utgangspunkt i prosjektet Laibro: «Kunstig intelligens, ekte bibliotek» belyser Leticia Antunes Nogueira nye dynamikker som bibliotekene må forstå og forholde seg til for å lykkes med sitt samfunnsoppdrag.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Dr. Leticia Antunes Nogueira er Seksjonsleder for Ressurs og Digitale tjenester ved NTNU Universitetsbiblioteket.

Universitets- og høyskolebibliotekenes demokratiske kunnskapsformidling

Spør 1, kl. 10.20

Foredrag – 40 minutter

Foredragsholdere: Jimi Thaule, Tora Rundhovde

Institusjon: UiA – Universitetet i Agder

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

Det globale demokratiet er under press. The Economists demokratiindeks for 2024 viser demokratisk tilbakegang for flere av Norges nærmeste allierte og partnere, samtidig som FFI-rapporter viser at norsk politikk utsettes for påvirkningsforsøk fra autoritære stater.

Folkebibliotekloven forplikter folkebibliotekene til å arbeide for meningsutveksling og debatt. UH-bibliotekene har ikke noen tilsvarende forpliktelse til tross for at vi har en indirekte forpliktelse gjennom vår tilknytning til våre moderorganisasjoner. Tradisjonelt har UH-bibliotekene spilt en rolle i å formidle søkekunnskap og kritisk tenkning til studentene. Nye sosiale medievaner, global informasjonskrig og de uvisse konsekvensene av avansert kunstig intelligens har gitt UH-bibliotekene, og samfunnet for øvrig, nye utfordringer.

Vi ønsker å løfte dette til debatt gjennom spørsmålet «Hvordan kan universitets- og høyskolebibliotekene være drivkrefter for demokratisk kunnskapsformidling i en tid preget av press mot demokratiet samt AI og algoritmers utfordringer for tradisjonell informasjonsdeling?»

Vi vil gå gjennom rammebetingelser som gjelder for UH-sektorens ivaretagelse av demokratiske verdier og hvordan de reflekteres i UH-bibliotekenes kompetanse og arbeid. Til slutt skal vi skissere noen muligheter for å bygge kompetanse og strategier for å nå målgruppen.

Konferansenettside, hvor ble det av deg i alt mylderet? en undersøkelse om gjenfinning av innholdet på fagbibliotekkonferanser

Spør 1, kl. 11.10

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholdere: Marte Ødegaard Line Nybakk Akerholt, Tone Charlotte Gadmar

Institusjon: UiO – Universitetet i Oslo

Tema: Fremtiden

Beskrivelse:

(Denne beskrivelsen er under arbeid og kan bli endret.)

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Gjenfinning er faget vårt, men finner vi igjen vårt eget fag?

Konferansebidrag i form av presentasjoner, workshops, postere og andre bidrag er viktig med tanke på å se utvikling og trender i et fag. Som ansatte i fagbibliotek er vi formidlere av viktigheten av dokumentert, transparent, åpen og gjenfinnbar forskning. Men hvordan står det til med dokumentasjonen av bibliotekfaglig utvikling?

Vi undersøker om det er mulig å finne igjen nettsider, program og materiale fra et utvalg fagbibliotekkonferanser. Vi kartlegger dette ved å gjøre målrettede forsøk på nettadresser, bruk av søkemotorer, Wayback Machine og oppslag via organisasjoners nettsider. I tillegg kontakter vi eiere og ansvarlige for konferansene for å spørre hvordan de ser på arkivering og gjenfinning av konferans materialet.

Vi vil også presentere et forslag til anbefalinger for å ivareta nettsider og materiale fra konferanser og faglige møter, og innlede til en samtale om hvordan vi sammen kan forme den bibliotekfaglige fremtiden.

10 læringspunkter for internasjonalt prosjektsamarbeid

Spor 1, kl. 12.30

Foredrag – 40 minutter

Foredragsholdere: Elin Opheim (INN – Universitetet i Innlandet), Jamie Johnston (OsloMet)

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

Universitetet i Innlandet leder Erasmus+-prosjektet NIAGARA med sju partnerinstitusjoner fra Norge, Polen, Tanzania og Zambia. Prosjektet startet i 2023 og varer tre år. Hovedmålet i prosjektet er å bruke samarbeidet til å forbedre og utvide bibliotekenes tjenester gjennom å investere i infrastruktur og i bibliotekarers digitale kompetanse. Målgrupper er bibliotekstudenter og bibliotekansatte.

Så vidt vi kjenner til er dette første gang et norsk bibliotek leder et kapasitetsbyggingsprosjekt. Som bibliotek var vi ferske i prosjektlederrollen, og våre samarbeidspartnere hadde også liten erfaring fra Erasmus+-prosjekter. Vi har hatt en bratt læringskurve, og INN og OsloMet vil formidle viktige læringspunkter som har overføringsverdi til internasjonalt prosjektsamarbeid fra idé til gjennomføring. Om bibliotek har rolle som partner eller leder et prosjekt, er det nyttig å være bevisst faktorer som bidrar til eller hindrer fremdrift og kvalitet.

Idéfasen

Søknaden – Hva er viktig å tenke på?

Valg av partnere – Hvem kan bidra med relevant kompetanse og/eller ressurser?

Ansvar og prosjektroller – Hva bør inn i avtaler?

Igangsetting

Hvordan sikre god kommunikasjon mellom personene som skal jobbe sammen og hensiktsmessige plattformer for samarbeid?

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Gjennomføring

Hvordan følger vi opp fremdrift og kvalitet?

Hvordan håndterer vi forsinkelser?

Evaluering

Blir målene nådd, hva fungerte bra, hva kan forbedres for fremtidige initiativer?

Forbudte bøker-uka Norge

Spør 1, kl. 13.20

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Runhild Seim, Cathinka Neverdal

Institusjon: UiO - Universitetet i Oslo

Tema: Samfunnet

Beskrivelse:

"Forbudte bøker-uka skapte et stort engasjement i bok- og biblioteknorge i oktober 2024. Dette var første gang en slik uke ble koordinert og markert i fellesskap her i landet, med felles grafisk profil og ressursider på nett. Over 250 bibliotek, bokhandlere og forlag var med på å sette sensur, ytrings- og lesefrihet på agendaen gjennom utstillinger, arrangementer, podkaster, innlegg på sosiale medier og kronikker.

I år er både ytringsfrihet og demokrati under enda større press internasjonalt, og det påvirker både UH-sektoren, skole- og folkebibliotekene. Tema for Forbudte bøker-uka Norge 2025 er derfor "mobilisering og beredskap". Initiativtakerne Runhild Seim og Cathinka Neverdal fra Universitetsbiblioteket i Oslo forteller om hvordan de jobbet med Forbudte bøker-uka, om samarbeid mellom UH-bibliotekene og folkebibliotekene, og om hvorfor det er viktig å ha en slik markering i Norge og Skandinavia. Kom og hør planene for 2025."

«Vi må snakke om KI»: Biblioteket som tilrettelegger for refleksjon rundt bruk av KI i forskning.

Spør 3, kl. 10.20

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Håkon Magne Bjerkan, Hannah Tischmann

Institusjon: UiS - Universitetet i Stavanger

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Forskerstøtte er en viktig oppgave for universitetsbibliotekene, og bruk av KI og KI-verktøy i forskning har blitt et stadig mer aktuelt tema. Med bakgrunn i henvendelser om vi kunne tilby et opplegg om bruk av KI i forskning, ønsket Universitetsbiblioteket i Stavanger å teste ut hvordan vi kunne legge til rette for samtaler og refleksjon rundt bruken av KI for grupper av forskere og stipendiater. Opplegget ble testet ut i samlinger på 2-3 timer for ulike forsker- og

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

stipendiatgrupper. I disse samlingene la vi stor vekt på gruppediskusjon og refleksjoner rundt egen rolle som forsker og stipendiat, og hvordan KI-verktøy påvirker de ulike delene av forskningsprosessen. Vi løftet særlig fram to tema som eksempler: skrivning/publisering og litteratursøk. I dette innlegget ønsker vi å dele våre erfaringer fra dette arbeidet, og tenke litt høyt om hvilken rolle universitetsbibliotekene kan og bør ha innen dette feltet framover.

Integrering av AI-verktøy i doktorgradsforskningen: Et innblikk i AI-kompetansen blant Ph.d.-kandidatene ved UiT Norges arktiske universitet

Spør 3, kl. 10.45

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Cornel Borit Norges arktiske universitet (UiT), Andrea Alessandro Gasparini, Universitetet i Oslo (UiO)

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Som alle norske universiteter, har UiT Norges arktiske universitet (UiT) nylig utarbeidet retningslinjer for bruk av kunstig intelligens (AI) verktøy i tråd med personvernforordningen (GDPR). Denne presentasjonen tar utgangspunkt i funn fra en workshop om bruk av AI i forskningsprosessen som ble gjennomført under Ph.d.-dagen ved UiT høsten 2024. Målet var å kartlegge kunnskap om og vaner rundt bruk av AI i forbindelse med doktorgradsarbeidet hos stipendiater på UiT. Av 50 deltakere, svarte 38 på et spørreskjema. Hovedfunnene fra kartleggingen var følgende:

- Stipendiatene rapporterte at de følte seg usikre på om den norske modellen med restriksjoner rundt bruk av AI kan hindre muligheter og innovasjon i forskning.
- Stipendiatene rapporterte at de prøver ut og bruker et stort antall verktøy som ikke er godkjent av universitetet (e.g. Gamma, Wordttune, Fremkalle, Lateral, Fluks, Talkpdf, etc.).
- Stipendiatene rapporterte at de bruker AI på bearbeiding av datasett for å spare tid og effektivisere arbeidet, ikke i analysearbeid.
- Stipendiatene uttrykket usikkerhet når det gjelder bruk av AI verktøy i skriveprosessen. Det ble påpekt at problemer kan oppstå i framtiden, når verktøy for plagiatkontroll blir bedre. Kan doktorgraden bli refusert dersom det avdekkes at AI har blitt brukt for å forbedre noen setninger?
- Avslutningsvis viser våre funn at det er stort sprik mellom universitets anbefalinger for bruk av AI og hva stipendiatene gjør i praksis!

På bakgrunn av funnene, gir presentasjonen også forslag til mulige løsninger på problemene respondentene har trukket frem.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Et løft for forskningskommunikasjonen på HumSam-fagene

Foredrag - 20 minutter

Foredragsholder: Monica Roos

Institusjon: Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

(Denne beskrivelsen er under arbeid og kan bli endret.)

Forskningsinfrastruktur er viktig for at forskere skal kunne drive sine forskningsaktiviteter effektivt, men i dag er infrastrukturen innen humaniora- og samfunnsfag fragmentert og mangler en behovsbasert og koordinert utvikling. For å støtte HumSam-fagene sin infrastruktur er HK-dir og UiT medlemmer av den europeiske forskningsinfrastrukturen OPERAS (<https://operas-eu.org/>) som jobber for å samle og styrke åpen forskningskommunikasjon innen HumSam-området i Europa.

HK-dir og UiT ønsker å styrke arbeidet med den norske infrastrukturen for forskning ved å danne en norsk node av OPERAS – og søke midler til opprettelsen av noden fra Forskningsrådets program for Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur. Den nye utlysninga innenfor dette programmet kommer i løpet av våren 2025.

Fag- og forskningsbibliotek vil være både viktige aktører i en slik infrastruktur, og interessenter som har en formening om tjenestene forskningsinfrastrukturen bør inneholde. Eksempler på relevante områder hvor det allerede er identifisert behov og mangler er flerspråklighet i tjenester, arkivering og langtidslagring, folkeforskning og behov knyttet til den såkalte diamantmodellen for åpen publisering.

Kildekompasset – endringer, erfaringer og veien videre

Spor 2, kl. 12.30

Live demo – 20 minutter

Foredragsholdere: Håkon M. Bjerkan, Universitetet i Stavanger; Solbjørg Tormodsdotter Nes, Universitetet i Agder; Kristin Østerholt, USN

Beskrivelse:

Kildekompasset driftes av universitetsbibliotekene ved UiA, USN og UiS, og har i over 10 år vært en mye brukt nettside for veiledning i referering og kildebruk. Bruken har vært stadig økende, og nettsidene fikk i januar 2025 en oppdatering både av design og innhold. Målet har vært å gjøre nettsiden mer brukervennlig, og å hjelpe brukerne til å utforske reglene for referering og bli trygge på sine egne vurderinger.

I dette innlegget vil vi vise hva som er nytt på nettsiden, og hvordan den kan brukes i veiledning og kursing. I tillegg vil vi dele erfaringer fra arbeidet og tilbakemeldinger fra brukerne, og tenke litt høyt rundt hva Kildekompasset kan bli i framtida.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Digital, trygg og aktiv: Om skjermdeling i bibliotekveiledning

Spor 2, kl. 12.55

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Henriette Frisenberg Sundgaard, Kristin Sandvik

Institusjon: INN - Universitetet i Innlandet

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Da pandemien tvang bibliotekveiledning over på digitale plattformer som Zoom og Teams, ble vi nysgjerrige på hvordan dette påvirket studentenes læring. I vår Uniped-artikkel "Digital, trygg og aktiv: Om skjermdeling i bibliotekveiledning" (Sundgaard & Sandvik, 2024) utforsket vi hvordan digital veiledning fungerer, med mest fokus på skjermdeling hvor både student og bibliotekar deler skjerm (toveisdeling).

Gjennom intervjuer og spørreundersøkelser har vi samlet inn erfaringer fra både studenter og bibliotekarers veiledningspraksis. Resultatene viser at skjermdeling ikke bare er et praktisk verktøy, men også en metode som engasjerer og gir bedre læringsutbytte. Dette gjør toveisdeling til en spennende måte å styrke veiledning i en stadig mer digital hverdag.

I presentasjonen vil vi dele vår motivasjon for prosjektet, presentere hovedfunn, og gi konkrete eksempler på hvordan skjermdeling kan forbedre bibliotekveiledningen.

Kilde:

Sundgaard, H. F. & Sandvik, K. (2024). Digital, trygg og aktiv: Om skjermdeling i bibliotekveiledning. Uniped, 47(3), 212-223.

<https://doi.org/https://doi.org/10.18261/uniped.47.3.4>

Tegn et bibliotek – informasjonskunnskap for ferske studenter

Spor 2, kl. 13.20

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Birgit Hvoslef Dahl

Institusjon: NMBU – Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Alle lærer på ulike måter; via tale, tekst, bilder eller praktiske øvelser. Kan tegning bidra til å aktivisere læring av informasjonskompetanse?

Universitetsbibliotekets undervisning må gi studentene verktøy til å sette informasjonskunnskapen de har fra VGS inn i akademisk kontekst. I undervisning for nye studenter i landskapsarkitektur har jeg kombinert brukeropplevelsesøvelser (UX) med en

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

metode utviklet av Laura Williams fra Universitetet i Huddersfield; «Teaching library induction through drawing», og tilpasset det til NMBU.

Mål for undervisningen

1. Aktivere eksisterende kunnskap i en ny læringssituasjon.
2. Skape en trygg arena for aktiv deltakelse i timen, og oppmuntre til samarbeid mellom studentene.
3. Gi verktøy de kan benytte når de skal skrive oppgaver.

Presentasjonen tar for seg planleggingen og gjennomføringen av dette undervisningsopplegget for 80 studenter i grupper av 20, og erfaringene med å bruke tegning som læringsaktivitet. Disse studentene var vant med tegning og kreativitet i sitt emne. Bruk av tegning bidro til å avmystifisere temaet *informasjonskompetanse*, og til å skape god stemning i møte med biblioteket. Jeg vil demonstrere noen av øvelsene, slik at de lett kan tas i bruk for studenter i andre fag, også uten tidligere tegnerfaring.

Skriv en datahåndteringsplan: demonstrasjon av plan.research-data.no

Spor 3, kl. 12.30

Live demo – 20 minutter

Foredragsholdere: Jenny Ostrop, Universitetet i Bergen; Lisbeth Jahren, Norges tekniske-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Ingrid Heggland, Norges tekniske-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Forskningsdatatjenester og støtte til skriving av datahåndteringsplaner utgjør en stadig større del av forskningsstøtte i UH-bibliotek. For å lette arbeidet til både forskere og støttepersonell har prosjektet 'Datahåndteringsplaner: Støttepakke for norske UH-bibliotek' utarbeidet helhetlige ressurser.

En disiplinuavhengig mal for datahåndteringsplan i form av et spørreskjema legger til rette for både etablering av gode datahåndteringsrutiner i forskningsprosessen og bevisstgjøring og utveksling av strukturert informasjon med interessenter. En modulær oppbygging tillater å tilpasse et omfattende spørreskjema til ulike brukergrupper ved forhåndsutvalg og betingede spørsmål. Malen er supplert med omfattende veiledningsressurser som er tilgjengelige på <https://plan.research-data.no>. Vi gir en omvisning i de forskerrettede ressursene og viser hvordan malen kan brukes i DHP-verktøyet Data Stewardship Wizard/FAIR Wizard og hvordan veiledningstekstene støtter opp om spørsmålene.

Demonstrasjonen avsluttes med en oversikt over sidene med bakgrunnsinformasjon og kunnskapsgrunnet for støttepersonell, og et innblikk i hvordan de åpne ressursene eventuelt kan tilpasses.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

URGE - den enkleste veien til gode ReadMe-filer

Spor 3, kl. 12.55

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Dag-Even M. Torsøe, Ahmet Dogan, Ali A. Kelil, Ryan T. Europa

Institusjon: USN - Universitetet i Sørøst-Norge

Tema: Forskeren

Beskrivelse:

Universitetsbiblioteket ved USN har nylig utviklet og lansert URGE (USN Readme Generator), et nytt verktøy for å skrive gode ReadMe-filer og dermed ta et nytt skritt mot målet om å optimalisere gjenbruk av forskningsdata. URGE er spesialutviklet med tanke på å forenkle prosessen med å dele forskningsdata på en måte som gjør både dataene og forskningsprosessen mer transparent, etterprøvbare og i tråd med de internasjonalt rådende FAIR-prinsippene (Findable, Accessible, Interoperable, Re-usable). Slik vil du kunne etterleve krav stilt av både finansører for innvilgelse av prosjektmidler og utgivere for publisering av forskningsartikler på en både tidsbesparende og enkel måte.

URGE-filen består av informasjon du har skrevet i URGEs tekstbokser (som du ikke fikk plass til andre steder), samt import fra andre kilder du benytter i ditt forskningsarbeid. Dette kan være metadata fra datasett du skal publisere (for eksempel i DataverseNO), opplysninger fra Sikts datahåndteringsplanverktøy, eller filer du har liggende lagret lokalt. Når du er ferdig med å fylle ut informasjon og har importert det du trenger, laster du filen inn i arkivet. URGE er utstyrt med forklarende hjelpetekster og et enkelt grensesnitt.

URGE kommer også med en egen modell for DataverseNO, som vi vil vise for dere.

Rapport fra feltet - kompetanseheving og formidling av forskningsdatahåndtering i Norge

Spor 3, kl. 13.20

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Elin Stangeland, Universitetet i Stavanger, Live Håndlykken Kvale, UiO

Beskrivelse:

Research Data Alliance (RDA) ble lansert i 2013 som en medlemsdrevet organisasjon, med en overordnet målsetting om å tilrettelegge for åpen deling av forskningsdata på tvers av teknologier, fagfelt, og land. RDA Norge er den regionale gruppen for Norge, og har 235 medlemmer. Arbeidsgruppen for formidling og kompetansebygging er en fast gruppe under RDA Norge og består av medlemmer fra de institusjonelle medlemmene i RDA-Norge.

Gruppens hovedformål er å bidra til nasjonal koordinering og økt kunnskap om ulike tema innen forskningsdatahåndtering, da dette er et felt i vekst der det skjer mye både nasjonalt og internasjonalt. Målet for gruppen er å gjøre det lettere for kolleger i det norske praksisfeltet å holde seg oppdatert. Dette gjøres gjennom webinarer og andre arrangementer, eksempelvis bidrag til OA Week, og erfaringsutveksling under konferanser som Research Data Alliance

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Plenaries. Høsten 2024 har vi hatt med oss representanter fra nasjonale og internasjonale infrastrukturaktører som har snakket om European Open Science Cloud (EOSC); Hvordan involvere seg i RDA; metadata for forskningsdata og Global open research commons (GORC) modellen. Presentasjoner holdt på arrangementene våre samles i et dedikert Zenodo community. I vår presentasjon vil vi fortelle mer om pågående og kommende aktiviteter og hvordan gruppen er organisert.

Studenter i møte med kunstig intelligens: Hva slags rolle kan, bør og tør biblioteket ta?

Spor 4, kl. 10.20

Foredrag – 20 minutter

Foredragsholder: Turi Marte Brandt Ånerud

Institusjon: NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Generativ kunstig intelligens (KI) blir stadig mer brukt av studenter i høyere utdanning, og universitetsbibliotekene står overfor nye utfordringer og muligheter. Foredraget utforsker bibliotekets mulige rolle opp mot studenter og hvordan tilnærme seg åpne kurs rettet mot studenter primært. Vi har stilt oss spørsmålet: Hvilken rolle kan, bør og tør biblioteket ta?

KI-tematikken er preget av uavklarte retningslinjer, rask utvikling, etiske utfordringer og uklar ansvarsfordeling. Skal vi lære studenter å bruke konkrete KI-verktøy på gode måter, opplyse og advare om de etiske utfordringene, minne om læringsutbytter og informasjonskompetanse, eller skal vi greie ut om referering, deklarerer og juridiske retningslinjer med tanke på plagiat? Hva er nødvendig og attraktiv kunnskap og kompetanse?

Foredraget presenterer det kurset vi nettopp har lansert på eget bibliotek og noen foreløpige konklusjoner og refleksjoner. Siden studenter benytter de nye verktøyene aktivt, men føler seg på utrygg grunn, bør biblioteket våge å innta en fremoverlent og aktiv støtterolle overfor studentene.

Samarbeid for innovasjon: Erfaringer med Keenious ved Forsvarets høgskole

Spor 4, kl. 10.45

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholdere: Inger Brøgger Bull, Forsvarets høgskole; Jesper Solheim Johansen, Keenious

Tema: Samfunnet/Forskeren

Beskrivelse:

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

I denne presentasjonen deler vi erfaringer med innføringen av det norskutviklede KI-verktøyet Keenious i Forsvarets høgskole (FHS) bibliotek. Gjennom samarbeidet mellom en liten norsk leverandør og et fagbibliotek ønsker vi å vise hvordan slike partnerskap kan bidra til å utvikle mer målrettet og spesialisert støtte til nisjepregede fagmiljøer.

Vi presenterer resultater fra en workshop med masterstudenter i militære fag, der vi utforsket hvordan de bruker kunstig intelligens i studiene sine. Vi analyserer studentenes vurderinger av relevans, bredde og nytteverdi i anbefalingene fra Keenious, samtidig som vi belyser hvordan militærfaglige perspektiver påvirker deres informasjonsbehov, kildevalg og akademiske praksis.

Casen illustrerer også hvordan et tett samarbeid mellom bibliotek og leverandør kan bygge gjensidig tillit og gi verdifull innsikt. Et eksempel på gjensidig nytte fra dette prosjektet var arbeidet med analysen og tolkningen av brukernes rapporterte data fra workshopen – en prosess som krevde et dypere samarbeid enn det som vanligvis forekommer mellom bibliotek og leverandør.

Ved å dele våre erfaringer håper vi å inspirere til lignende partnerskap som kan styrke bibliotekets rolle som en innovasjonsaktør. Slike samarbeid krever likevel balanse mellom innovasjon og ressurser, og bevissthet rundt brukeres personvern, og etiske hensyn.

Fra "Skal du lære studentene å jukse nå da?" til demokratisering av kunstig intelligens

Spor 4, kl. 11.10

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Grethe Moen Johansen

Institusjon: OsloMET

Tema: Studenten

Beskrivelse:

For å unngå at kun de mest teknologisk dyktige studentene fikk fordel av de nye samtalerobotene, satte jeg opp lynkurs i bruk av ChatGPT til språkkorrektur høsten 2023. Da kom raskt kommentaren om å lære studentene å jukse. En god stund var det mange studenter som lot være å bruke samtalerobotene i frykt for å bli beskyldt for å jukse. Det er fortsatt noen studenter som ikke har satt seg inn i hva denne teknologien kan brukes til i studiesammenheng. Det er mange studenter som bruker samtaleroboter på en ukritisk måte. Hvem skal lære studentene KI literacy?

Jeg vil presentere UBs arbeid overfor studenter ved OsloMet-storbyuniversitetet når det gjelder samtaleroboter; workshops, innspill til retningslinjer, digitale læringsressurser, m.m.

Generiske ferdigheter så fagspesifikt som mulig: Relevant undervisning for masterstudenter

Spor 4, kl. 12.30

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Presentasjon – 20 minutter**Foredragsholdere: Heidi Sjursen Konestabo, Edina Pózer****Institusjon: UiO - Universitetet i Oslo****Tema: Studenten****Beskrivelse:**

Realfagsbiblioteket (UiO) har i flere år tilbudt masterseminarer til realfagsstudenter i samarbeid med de enkelte instituttene. Seminarene er utviklet for å imøtekomme studentenes behov, gi dem ferdigheter innen vitenskapelig kommunikasjon, etikk og forskningspraksis, samt å hjelpe dem med å strukturere sin tid og fokusere på sine prosjekter. Seminarene fungerer også som en arena for nettverksbygging, hvor masterstudenter fra ulike studieprogrammer kan møtes og utveksle erfaringer, og møte inviterte ansatte fra instituttene. Seminarene har tilpasset innhold basert på hvor studentene befinner seg i masterløpet, slik at det føles relevant og tidseffektivt for deltakerne. Vi tilbyr minst ett seminar per semester gjennom fire semestre, slik at masterstudentene får det de trenger når de trenger det.

Vi vil dele erfaringer fra masterseminarer og evaluere tilbakemeldingene vi har mottatt når seminarene har blitt slått sammen på tvers av fag. Studentene har uttrykt et ønske om å beholde fagspesifikke seminarer med eksempler tilpasset deres fag, da dette gjør innholdet mer relevant og lettere å forstå. Det gir dem også et tryggere miljø for diskusjoner, spørsmål og nettverksbygging. Imidlertid står vi overfor utfordringer knyttet til effektiv tidsbruk og reduserte ressurser. Dette krever en balansegang mellom tilgjengelige ressurser og kvaliteten på tilbudet vi ønsker å gi studentene.

Snakk med studentane! Brukarinvolvering i arbeidet med rettleiingstenestene ved HumSam-biblioteket

Spor 4, kl. 12.55**Presentasjon – 20 minutter****Foredragsholder: Else Dagfrid Bratland, Håvard Nesthun Sønsteby, Marte Jørgensdatter Søyland****Institusjon: UiO - Universitetet i Oslo****Tema: Studenten****Beskrivelse:**

Universitetsbiblioteket i Oslo tilbyr ei rekke rettleiingstenester, blant anna innan litteratursøk, referering og akademisk skrivning. Det har vist seg at mange studentar synes det er vanskeleg å finne fram til og forstå tenestene. Mange kjenner ikkje tilbodet, og dei forventar heller ikkje at biblioteket tilbyr denne type hjelp og støtte. For å kunne tilby eit heilskapleg tilbod som studentane kjenner til, forstår, og som møter deira behov, har det vore naudsynt med ein gjennomgang av rettleiingstenestene.

I dette arbeidet har vi brukt Innovasjonshåndboka, som har hjelpt oss å ta i bruk verktøy og metodar for å involvere studentane, og å fokusere på å utforske ulike moglegheiter. Innovasjonshåndboka er eit resultat av erfaringar frå Stimulabprosjektet "Sømløse tjenester", eit

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

samarbeid mellom Universitetsbiblioteka ved NTNU, UiO og UiT, med prosjektstøtte frå Netlife og Nudgelab, og er ei handbok i å skape endring der du er, på brukarane sine premisser.

Vi starta med å sette oss eit mål om å tilby ei rettleiingsteneste studentane har behov for, forstå og finn fram til. Deretter har vi utforska ulike moglegheiter og laga prototypar som vi eksperimenterte med. Undervegs har vi involvert både studentar og dei som gjev rettleiing, og vore merksame på å gjere tenestene brukarvenlege i begge ender. Vi har undersøkt brukarbehov, testa ut alternative former for rettleiing og tatt i bruk eit nytt system for bestilling av rettleiing. Utvikling av nye nettsider er også ein del av dette arbeidet. Det har vore ein lærerik og spanande prosess, og vi vil gjerne dele erfaringane våre!

Akademisk språkkafe for sykepleiestudenter

Spor 4, kl. 13.20

Presentasjon – 20 minutter

Foredragsholder: Marit Gjone Sandsleth, Ruben Drengsrud Dahl, Hjørdis, Frisnes

Institusjon: USN - Universitetet i Sørøst-Norge

Tema: Studenten

Beskrivelse:

Antallet studenter med norsk som andrespråk (N2-studenter) er stadig økende, og dette speiles på sykepleierutdanningen på Universitetet i Sørøst-Norge, campus Drammen. Både norsk og internasjonal forskning viser at N2-studenter møter på en rekke utfordringer gjennom studiene, og frafallet er større i denne studentgruppen enn blant dem som studerer på sitt førstespråk.

ASK – akademisk språkkafe er et veiledningstilbud til sykepleiestudenter som har norsk som andrespråk. Det startet som et aksjonsforskningsprosjekt i 2017 og ble etablert som fast tilbud i 2019. Bibliotekarer fra universitetsbiblioteket på USN har vært med, både i forskningsprosjektet og som veiledere, når studentene har hatt spørsmål om kildehenvisning og litteratursøk. ASK har dessuten foregått på biblioteket.

I presentasjonen vil vi fortelle om funnene fra aksjonsforskningsprosjektet, det tverrfaglige samarbeidet mellom lærerne på sykepleierstudiet og bibliotekarene og hvilke erfaringer vi har gjort gjennom de syv årene tilbudet har eksistert.

Panel samtale: Bibliotek, desinformasjon og kildetillit – en samtale om demokratiets framtid

Spor 1, kl. 14.10

Paneldeltakere: Jannicke Røgler, biblioteksjef Trondheim folkebibliotek; Hege Undem Store, direktør Universitetsbiblioteket OsloMet; Sølve Kuraas Karlsen, leder i Tenk.no, skoleavdelingen til Faktisk.no; Katrine Fangen, fungerende direktør for UiO: Demokrati Arne Olav Hageberg, redaktør i Bok & bibliotek, leder samtalen.

Beskrivelse:

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.

Bibliotekene er forebyggende og tidskritisk beredskap, og de er et viktig virkemiddel i det å utvikle og bevare demokratiet.

I dagens samfunn er demokratiet under press fra flere kanter. Falske nyheter, desinformasjon og en økende mangel på tillit til kunnskapskilder truer våre demokratiske prinsipper. Den nylige utviklingen i USA er et slående eksempel på hvordan demokratier kan destabiliseres. Vi påstår at bibliotekene – uansett type – er fundamentale for å opprettholde demokratiet ved å sikre tilgang til pålitelig informasjon, fremme kildekritikk og tilby offentlige rom for samtale og ytringsfrihet.

VIRAK inviterer til en dyptgående samtale hvor vi diskuterer om denne påstanden holder stikk og hva bibliotekene kan og bør gjøre for å sikre demokratiets fremtid.

Vi ønsker at denne panelsamtalen skal resultere i konkrete tiltak og økt samarbeid på tvers av biblioteksektoren. Gjennom diskusjon og utveksling av ideer kan vi sammen finne frem til handlingsplaner som virkeliggjør bibliotekene som sentrale demokratibærere i fremtidens samfunn.

NB: DET KAN BLI ENDRINGER I BESKRIVELSER, OPPSATT TID OG STED PÅ FOREDRAGENE. FØLG MED PÅ PROGRAMMET PÅ VIRAK-KONFERANSEN.NO FOR OPPDATERT INFORMASJON.